Lietas arhīva Nr. CA-0731-22/20
ECLI:LV:RAT:2022:0831.C33396721.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022. gada 31. augustā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā
tiesnese referente L.Pliča
tiesnese M.Bebriša
tiesnese G.Freimane

rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. D/ prasībā pret /pers. E/ un akciju sabiedrību „Latvenergo" par līgumattiecību izbeigšanu sakarā ar /pers. E/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2021. gada 10. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021. gada 6. maijā /pers. D/ cēlis prasību pret /pers. E/ (turpmāk – atbildētājs) un akciju sabiedrību „Latvenergo" (turpmāk arī – pakalpojuma sniedzējs), lūdzot izbeigt elektroenerģijas tirdzniecības līgumu starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas tirdzniecību nekustamajā īpašumā /adrese A/ (turpmāk – Nekustamais īpašums). Prasībā norādīti šādi apstākļi.

Pamatojoties uz 2019. gada 31. jūlija Nekustamā īpašuma pirkuma līgumu, prasītājs un viņa ģimene dzīvo Nekustamajā īpašumā un izmanto elektroenerģiju. Prasītājam nav iespējams noslēgt elektroenerģijas pakalpojuma līgumu, jo AS „Sadales tīkls" nav iespējams pārtraukt līgumiskās attiecības ar iepriekšējo lietotāju – atbildētāju, kurš vēlas līgumiskās attiecības saglabāt.

Atbildētājs kā līgumslēdzējs ir saņēmis pakalpojuma sniedzēja rēķinus par pakalpojumiem, kurus nav izmantojis, un ir divreiz vērsies tiesā, lai piedzītu no prasītāja noteiktu naudu par atbildētāja apmaksāto, bet prasītāja saņemto elektroenerģijas pakalpojumu.

Tieši atbildētāja rīcība ir radījusi situāciju, ka prasītājs nevar noslēgt elektroenerģijas tirdzniecības līgumu, tādējādi prasītājam ir liegts sakārtot tiesiskās attiecības starp viņu kā pakalpojuma saņēmēju un pakalpojuma sniedzēju. Tā kā prasītājs nav līgumiskās attiecībās ar saņemtā pakalpojuma sniedzēju, prasītājam nav no pakalpojuma līguma izrietošo saistību un tiesību, tostarp, tiesības prasīt pakalpojuma sniedzējam jebkādu saistību izpildi vai citu nosacījumu, piemēram, atlaižu piemērošanu, universālā pakalpojuma piedāvājumu, mainīt tirdzniecības līgumā noteikto atļauto maksimālo slodzi vai jebkādu citu vienošanos. Tiesisko attiecību juridiska sakārtošana atbilstu faktiskajai situācijai.

Atbildētāja rīcība, liedzot prasītājam noslēgt līgumu ar elektroenerģijas tirgotāju Nekustamajā īpašumā, kurā prasītājs un viņa ģimene patstāvīgi dzīvo, kā arī saņemot rēķinus, kurā redzams īpašuma elektroenerģijas patēriņš, kuru izlieto prasītājs un viņa ģimene, ir cieņu pazemojoša un aizskar prasītāja un viņa ģimenes locekļu privāto dzīvi.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes 92., 95., 96. pantu, Civillikuma 1. panta pirmo daļu, prasītājs lūdz izbeigt elektroenerģijas līgumu starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas tirdzniecību nekustamajā īpašumā /adrese A/, un piedzīt no atbildētāja visus tiesāšanās izdevumus.

[2] AS „Latvenergo" sniegusi paskaidrojumus. Paskaidro, ka pakalpojuma sniedzējs ir gatavs nodibināt līgumattiecības ar prasītāju pēc tiesas lēmuma vai pie nosacījuma, ja esošais lietotājs iesniegs iesniegumu par Elektroenerģijas tirdzniecības līguma izbeigšanu, bet nav iestājies neviens no tiesību aktos noteiktajiem gadījumiem, kas pakalpojuma sniedzējai ļautu izbeigt ar atbildētāju noslēgto elektroenerģijas tirdzniecības līgumu. Norāda, ka pakalpojuma sniedzējs neiesaistās civiltiesiska rakstura strīdu risināšanā starp elektroeneģijas lietotājiem, jo nesaskaņas par nekustamā īpašuma lietošanas tiesībām vai īpašumtiesībām ir risināmas iesaistītajām pusēm savstarpēji vienojoties vai civiltiesiskā kārtībā. Līdz ar to pakalpojuma sniedzējs nevar būt atbildētājs šajā lietā.

[3] Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus. Prasību neatzīst. Paskaidro, ka civillietā Nr. /lietas numurs/tiek izskatīts starp prasītāju un atbildētāju pastāvošais strīds par īpašuma tiesībām uz Nekustamo īpašumu, attiecībā uz kuru noslēgts apstrīdētais līgums par elektroenerģijas tirdzniecību. Minētajā lietā cita starpā pastāv arī strīds par to, ka atbildētājs prettiesiski izlikts no īpašuma. Laikā, kad atbildētājs un viņa ģimene dzīvoja īpašumā, prasītājs veicis darbības, kuru rezultātā elektroenerģija tika atslēgta, kas liedzis atbildētājam un viņa ģimenei pienācīgā kārtā turpināt izmantot īpašumu. Līdz ar to atbildētāja ieskatā ir tiesiski, ka līdz civillietas Nr. /lietas numurs/iztiesāšanai viņam tiek saglabāts lietotāja statuss, lai prasītājam pie pozitīva lietas rezultāta nebūtu iespējams realizēt negodprātīgu rīcību pret atbildētāju.

Atbildētājs norāda, ka nav liedzis prasītājam lietot elektroenerģiju, tāpat ir piedāvājis un ļāvis veikt samaksu nepastarpināti pakalpojuma sniedzējam vai segt atbildētājam radušos izdevumus par jau apmaksātajiem rēķiniem, turklāt prasībā norādītie prasītāja apsvērumi ir jau izvērtēti vienkāršotas procedūras civillietas Nr. /lietas numurs/ietvaros un noraidīti kā nepamatoti.

[4] Ar Rīgas rajona tiesas 2021. gada 10. decembra spriedumu prasība apmierināta. Tiesa nosprieda izbeigt starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju 2021. gada 10. februārī noslēgto elektroenerģijas tirdzniecības līgumu Nr. /līguma numurs/par elektroenerģijas tirdzniecību Nekustamajā īpašumā un piedzīt no atbildētāja prasītāja labā tiesas izdevumus 78,57 *euro*. Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[4.1] No ierakstiem zemesgrāmatā redzams, ka no 2019. gada 2. septembra prasītājs ir Nekustamā īpašuma īpašnieks. Lietā nav strīda par to, ka attiecībā uz šo Nekustamo īpašumu elektroenerģijas tirdzniecības līgums 2021. gada 10. februārī noslēgts starp pakalpojuma sniedzēju un atbildētāju.

Tāpat nav strīda par to, ka gan akciju sabiedrība „Sadales tīkls", gan SIA „Tet" ir atteikušas noslēgt līgumu ar prasītāju par elektroenerģijas pakalpojuma sniegšanu prasītājam piederošajā Nekustamajā īpašumā, jo objektā ir jau esošs elektroenerģijas lietotājs, kurš iebilst pret lietotāja maiņu, un atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 50) 80.2 punktam prasītāja pieteikums ticis anulēts.

[4.2] Ievērojot Civillikuma 927. un 928. pantu, atteikums noslēgt elektrības pieslēguma un piegādes pakalpojuma līgumu ar prasītāju kā nekustamā īpašuma īpašnieku dēļ jau pastāvošām citām elektrības pieslēguma un piegādes līgumattiecībām ar citu personu prasītājam piederošā īpašumā, liedz prasītājam realizēt pilnas varas tiesības pār savu īpašumu un saņemt visus augļus, ko tas dod. No Ekonomikas ministrijas 2021. gada 3. novembra atbildes Nr. 3.3-8/2021/8365 N izriet, ka Ministru kabineta noteikumu Nr. 50 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" 80.2 apakšpunktā

noteiktās normas mērķis ir novērst elektroenerģijas piegādes pārtraukumu tādam lietotājam, ar kuru ir noslēgts attiecīgs līgums un kurš vēlas turpināt saņemt elektroenerģiju līgumā noteiktajā objektā.

Faktiskais elektroenerģijas patērētājs savā īpašumā ir prasītājs, savukārt atbildētājs nav faktiskais elektroenerģijas patērētājs un nevēlas maksāt par cita prasītāja iztērēto elektroenerģiju, tādēļ prasības tiesvedības kārtībā ar tiesas nolēmumiem no prasītāja ir piedzinis atlīdzību par savu samaksāto summu pēc elektroenerģijas piegādātāja rēķiniem. Minētās tiesiskās attiecības faktoloģiski neatbilst ar elektroenerģijas tirdzniecības līgumu noteiktajām, līdz ar to 2021. gada 10. februāra elektroenerģijas tirdzniecības līgums Nr. /līguma numurs/starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas tirdzniecību Nekustamajā īpašumā ir izbeidzams.

[4.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētāja prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi 78,57 *euro*. prasītāja lūgums par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu 140 *euro* pēc rēķina Nr. LS-19/2021 ir noraidāms, jo no rēķina redzams, ka saņemtā advokāta palīdzība nav attiecināma uz izskatāmo lietu.

[5] Atbildētājs iesniedzis apelācijas sūdzību, pārsūdzot Rīgas rajona tiesas 2021. gada 10. decembra spriedumu pilnībā un lūdzot prasību noraidīt. Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Spriedums ir nepareizs, jo tiesa nav piemērojusi Noteikumu Nr. 50 80.2 punktu, kas nodrošina un garantē elektroenerģijas lietotāju tiesības atrasties līgumattiecībās ar elektroenerģijas tirgotāju. Pamatojoties uz minēto tiesību normu, kamēr atbildētājam attiecīgajā objektā ir lietotāja statuss, tikmēr nav pamata elektroenerģijas tirdzniecības līguma izbeigšanai. Tā ir valsts noteikta garantija, kas aizsargā ikviena lietotāja tiesības atrasties līgumattiecībās ar elektroenerģijas tirgotāju, kamēr vien šai personai ir lietotāja statuss.

Prasītājs nav apstrīdējis atbildētājam piešķirto lietotāja statusu attiecībā uz īpašumu. Lietotāja statusa apstrīdēšana un atcelšana nevar tikt izdarīta civilprasības kārtībā. Ja prasītājs uzskata, ka minētā speciālā norma nepamatoti ierobežo viņa kā īpašnieka tiesības, prasītājam ir jāvēršas Satversmes tiesā.

Spriedumā nav ņemts vērā, ka ar pakalpojuma sniedzēju noslēgtā līguma izbeigšana nemaina faktu, ka atbildētājs no sistēmas operatora (AS „Sadales tīkls") puses turpina tikt uzskatīts par lietotāju attiecībā uz Īpašumu, tas ir, par personu, kurai ir tiesības atrasties ar elektroenerģijas tirgotāju līgumattiecībās. Atbildētājam kā lietotājam ir tiesības brīvi mainīt elektroenerģijas tirgotāju. Līdz ar to prasībā nav pareizi identificētas strīdīgās tiesiskās attiecības, prasītājam un tiesai kļūdaini uzskatot, ka tieši līgums rada prasītāja tiesību aizskārumu.

Tiesas secinājums, ka pastāvošās tiesiskās attiecības faktoloģiski neatbilst ar elektroenerģijas tirdzniecības līgumu noteiktajām, ir vispārīgs un līdz galam nesaprotams, jo līgumā nav tādu noteikumu, kas būtu pretēji vai noteiktu liegumu starp prasītāju un atbildētāju izveidojušos tiesisko attiecību pastāvēšanai.

[5.2].Tiesa spriedumā nepamatoti atsaukusies uz prasītāja kā īpašnieka tiesību aizsardzību, jo elektroenerģijas lietotāja statusa iegūšana un saglabāšana nav saistīta ar īpašuma tiesībām uz attiecīgo lietu. Šādu statusu var iegūt arī persona, neesot lietas īpašnieks, un Noteikumu Nr. 50 80.2 punkts aizsargā arī šādu personu iegūtās tiesības.

Apstāklis, ka elektroenerģiju faktiski izmanto cita persona, neatņem vai nemazina atbildētāja tiesības atrasties ar elektroenerģijas tirgotāju līgumattiecībās.

Spriedumā nav izvērtēta pušu rīcība un tās atbilstība labai ticībai. Atbildētājam ir pamats saglabāt attiecīgā objekta lietotāja statusu, jo atbildētājs ir prettiesiski izlikts no šī īpašuma un šobrīd civillietas Nr. /lietas numurs/ietvaros cenšas panākt šī īpašuma atgūšanu. Atbildētāja ieskatā ir pamats uzskatīt, ka gadījumā, ja tiesa viņa celto prasību apmierinās, kā rezultātā atbildētājs atgūs īpašumu, prasītājs varētu veikt darbības, kuru rezultātā varētu tikt atslēgta elektroenerģija. Līdz ar to līdz civillietas Nr. /lietas numurs/izskatīšanai atbildētājs vēlas saglabāt savu kā lietotāja statusu.

To, ka tieši prasītājs pret atbildētāju rīkojas negodprātīgi, apstiprina Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021. gada 9. februāra spriedums civillietā Nr. /lietas numurs/un Zemgales rajona tiesas 2021. gada 1. jūlija spriedums civillietā Nr. /lietas numurs/. Atbildētājs ir izturējies pret prasītāju tiesiski un nav licis šķēršļus elektroenerģijas izmantošanai, kā arī ir piedāvājis veikt apmaksu nepastarpināti pakalpojuma sniedzējam.

[6] Prasītājs iesniedzis paskaidrojumus par apelācijas sūdzību. Paskaidro, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs un faktiskajiem apstākļiem atbilstošs, bet apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu prasības noraidīšanai.

[7] Ievērojot drošības pasākumus un izvērtējot apstākļus, ka lietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, pamatojoties uz „Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma" 10. pantu, kur rakstveida process atzīts par prioritāro procesa veidu izskatot civillietas un administratīvās lietas, ja ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu, ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2022. gada 26. janvāra lēmumu lieta noteikta izskatīšanai rakstveida procesā.

Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā pusēm paziņots Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā, nosakot termiņu līdz 2022. gada 30. jūnijam papildus sniegšanai. Tiesneša noteiktajā termiņā papildus paskaidrojumi no pusēm nav saņemti.

Motīvu daļa

[8] Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudījusi lietas materiālus un iepazinusies ar rakstveida pierādījumiem lietā, apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, novērtējusi to kopumā, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma, bet apelācijas sūdzība par Rīgas rajona tiesas 2021. gada 10. decembra spriedumu ir nepamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo un trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā. Tā kā atbildētājs pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzējis pilnībā, apelācijas instances tiesai lieta izskatāma pēc būtības pilnā apjomā.

[9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 432. panta piektajai daļai apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193. panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudījusi un novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, atzīst, ka Rīgas rajona tiesas 2021. gada 10. decembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Līdz ar to tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. panta piektās daļas noteikumiem pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

[10] Izvērtējot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti neatspēko pirmās instances tiesas spriedumā izdarītos secinājumus un nedod pamatu prasību noraidīt šādu iemeslu dēļ.

[10.1] Lietā nav strīda par šādiem faktiskajiem apstākļiem.

No lietas materiāliem redzams, ka nekustamā īpašuma /adrese A/, zemesgrāmatu nodalījumā 2019. gada 2. septembrī kā šī nekustamā īpašuma īpašnieks ierakstīts prasītājs. Lietā nodibināts, ka prasītājs un prasītāja ģimene dzīvo Nekustamajā īpašumā un lieto tam piegādāto elektroenerģiju.

Ar 2021. gada 10. februārī noslēgto līgumu Nr. /līguma numurs/starp atbildētāju un akciju sabiedrību „Latvenergo" ir nodibinātas elektroenerģijas piegādes attiecības par elektroenerģijas tirdzniecību uz objektu - dzīvojamo māju ar adresi: /adrese A/. Līgumā kā elektroenerģijas tirgotājs noteikta

akciju sabiedrība „Latvenergo" un kā lietotājs noteikts atbildētājs.

No lietas materiāliem pievienotajiem akciju sabiedrības „Sadales tīkls" paziņojumiem redzams, ka laikā no 2019. gada 8. augusta līdz 2021. gada 19. aprīlim prasītājam vairākkārt (septiņas reizes), pamatojoties uz Noteikumu Nr. 50 80.2. punktu, anulētas tiesības saņemt elektroenerģiju objektā tāda iemesla dēļ, ka objektā jau ir esošs elektroenerģijas lietotājs – atbildētājs un ir saņemti esošā lietotāja iebildumi pret lietotāja maiņu un apliecinājums turpināt elektroenerģijas lietotāja saistības.

[10.2] Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka tiesai prasība bija noraidāma, pamatojoties uz Noteikumu Nr. 50 80.2. punkta normu.

Atbildētājs pareizi norādījis, ka Ekonomikas ministrija kā par nozari atbildīgā iestāde devusi skaidrojumu, no kura nepārprotami izriet, ka Noteikumu Nr. 50 80.2 punkta normas mērķis ir bijis novērst elektroenerģijas piegādes pārtraukumu lietotājam, kuram ir spēkā esošs elektroenerģijas tirdzniecības vai sistēmas pakalpojuma līgums, kurš ir izpildījis visas līgumā noteiktās saistības un arī turpmāk vēlas saņemt elektroenerģiju līgumā noteiktajā objektā. Vienlaikus atbildētājs nav ņēmis vērā to, ka, neskatoties uz spēkā esošo līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, kuru atbildētājs turpina pildīt daļā par maksājumu veikšanu par Nekustamajā īpašumā izlietoto elektroenerģiju, atbildētājs nav elektroenerģijas saņēmējs, jo starp pusēm nepastāv vienošanās, kas ļautu atbildētājam lietot uz prasītāja vārda zemesgrāmatā ierakstīto Nekustamo īpašumu un lietot tajā piegādāto elektroenerģiju.

Tādēļ atbildētājs objektīvu apstākļu dēļ nevar turpināt objektā saņemt un lietot elektroenerģiju, jo to reāli nesaņem un nelieto. No Ekonomikas ministrijas vēstules un minētā izriet, ka likumdevēja mērķis nav bijis aizsargāt no elektroenerģijas piegādes pārrāvuma līgumā noteiktu lietotāju, kurš veic samaksu par elektroenerģiju, bet gan tādu lietotāju, kurš elektroenerģijas piegādes pārtraukuma brīdī ir bijis pakalpojuma saņēmējs un vēlas arī turpmāk lietot piegādāto elektroenerģiju.

[10.3] Civillikuma 1. pants pieprasa, lai civiltiesisko attiecību dalībnieki rēķinātos viens ar otru un ņemtu vērā pretējās puses intereses. Tas palīdz novērst gadījumus, kad civiltiesību subjekti savas tiesības izmanto vai pienākumus pilda neattaisnojamā veidā vai neattaisnojamu mērķu sasniegšanai, rīkodamies pēc likuma vai tiesiska darījuma burta, taču pretēji to īstajiem mērķiem. Tāpēc saskaņā ar labas ticības principu personai var tikt liegta subjektīvo tiesību izlietošana vai subjektīvo pienākumu izpilde, ja izrādās, ka otras puses pretējās intereses saskaņā ar likuma mērķi un konkrētās lietas apstākļiem ir atzīstamas par svarīgākām. Šādā gadījumā tiesisko aizsardzību bauda otra puse, kuras intereses tiek atzītas par pamatotām un aizsargājamām *(sk. K.Balodis. Labas ticības princips mūsdienu Latvijas civiltiesībās. Jurista Vārds, 03.12.2002. Nr. 24 (257); sal., piem., Augstākās tiesas 2010. gada 24. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-42/2010 (C04256006) 20. punktu).*

Ņemot vērā minēto, lai gan apelācijas sūdzībā atbildētājs pamatoti norāda, ka Noteikumi Nr. 50 nosaka elektroenerģijas tirdzniecības līguma izbeigšanas gadījumus, Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 1. panta pirmajai daļai katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Tā kā konkrētajā gadījumā prasītājs vērsies vispārējās jurisdikcijas tiesā, norādot uz tādu atbildētāja mērķtiecīgu rīcību, kas liedz prasītājam kā Nekustamā īpašuma īpašniekam un patiesajam elektroenerģijas lietotājam vienoties ar pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas piegādi viņam piederošajam Nekustamajam īpašumam, ir pamats pušu strīdu izskatīt vispārējās jurisdikcijas tiesā civilprocesuālā kārtībā, izvērtējot abu pušu interešu pamatojumu.

Saskaņā ar Civillikuma 994. pantu par nekustamā īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā. Ar īpašuma tiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā īpašnieks saskaņā ar Civillikuma 927. pantu iegūst pilnīgas varas tiesību par lietu, t. i. tiesību valdīt nekustamo īpašumu un lietot to, iegūt no tā visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību. No Civillikuma 927. panta izriet, ka īpašuma tiesība dod īpašniekam gan tiesību lietot īpašumu un rīkoties ar to, gan tiesību noteikt, kādi līgumi un kādas vienošanās tiek noslēgtas attiecībā uz viņam piederošo nekustamo īpašumu.

Kā pareizi nodibinājusi pirmās instances tiesa, atteikums noslēgt elektrības pieslēguma un piegādes pakalpojuma līgumattiecības ar prasītāju kā nekustamā īpašuma īpašnieku nav bijis iespējams noslēgt dēļ jau pastāvošām elektrības pieslēguma un piegādes pakalpojuma līgumattiecībām ar citu personu prasītājam piederošā īpašumā. Secināms, ka atbildētājs, nebūdams nekustamā īpašuma īpašnieks un nebūdams elektroenerģijas lietotājs, izmantojot viņam līgumā par elektroenerģijas tirdzniecību piešķirto lietotāja statusu, ar savu rīcību faktiski ir liedzis prasītājam realizēt pilnas varas tiesības pār savu īpašumu.

Līdz ar to prasītājam bija pamats vērsties tiesā civilprocesuālā kārtībā, lai lūgtu viņa īpašuma tiesību aizsardzību, jo atteikums noslēgt elektrības pieslēguma un piegādes pakalpojuma līgumu ar prasītāju kā nekustamā īpašuma īpašnieku dēļ jau pastāvošām citām elektrības pieslēguma un piegādes līgumattiecībām ar citu personu prasītājam piederošā īpašumā, liedz prasītājam realizēt pilnas varas tiesības pār savu īpašumu un saņemt visus augļus, ko tas dod.

[10.4] Atbildētājs nepamatoti uzskata, ka prasītājam, lūdzot atcelt attiecībā uz viņam piederošo Nekustamo īpašumu noslēgto elektroenerģijas tirdzniecības līgumu, prasītājam bija jāapstrīd atbildētājam elektroenerģijas tirdzniecības līgumā noteikto lietotāja statusu.

Elektroenerģijas tirgus likuma 1. panta otrās daļas 12. punkts noteic, ka elektroenerģijas sistēmas dalībnieki ir elektroenerģijas ražotāji, pārvaldes sistēmas operators, sadales sistēmu operatori un galalietotāji, un šī panta otrās daļas 16. punkts - ka elektroenerģijas tirdzniecība ir komercdarbība, kas ietver elektroenerģijas iepirkšanu pārdošanai un elektroenerģijas pārdošanu enerģijas lietotājiem. Tādējādi elektroenerģijas lietotāja statuss, kurš atbildētājam piešķirts līgumā starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas piegādi, norāda uz atbildētāja kā pakalpojuma saņēmēja statusu ar konkrēto līgumu nodibinātajās tiesiskajās attiecībās, bet nepiešķir atbildētājam nekādas citas tiesības ārpus konkrētā līguma, tostarp nepiešķir atbildētājam tiesību lietot citai personai, prasītājam piederošo nekustamo īpašumu.

[10.5] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā atbildētājs nepamatoti šajā lietā nodibinātos apstākļus salīdzina ar situāciju, kur nekustamā īpašuma īpašnieka ģimenes loceklis vai cita persona uz mutiskas vai citādi noslēgtas vienošanās pamata noslēdz ar elektroenerģijas piegādātāju līgumu par elektrības tirdzniecību ģimenes loceklim vai pilnvardevējam piederošajam īpašumam. Šajā lietā pušu starpā nav vienošanās, ar kuru prasītājs kā nekustamā īpašuma īpašnieks būtu deleģējis atbildētājam tiesības noslēgt līgumu ar elektrības tirgotāju, bet gan pusēm ir strīds par nekustamo īpašumu. Tiesas kolēģijas ieskatā nav pieļaujama tāda situācija, kad nekustamā īpašuma īpašniekam ir liegts pašam vienoties ar pakalpojuma sniedzēju par elektrības tirdzniecību, jo cita persona attiecībā uz īpašniekam piederošu īpašumu ir šādu līgumu jau noslēgusi bez īpašnieka pilnvaras un piekrišanas.

[10.6] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu atbildētāja argumentu, ka tiesai bija vērā ņemams apstāklis, ka atbildētājs ir prettiesiskā ceļā izlikts no īpašuma un šobrīd civillietas Nr. /lietas numurs/ietvaros cenšas panākt šī īpašuma atgūšanu.

Nav pamata uzskatīt, ka starp pusēm pastāvošais strīds par īpašuma tiesībām uz elektroapgādes objektu, kas tiek iztiesāts civillietā Nr. /lietas numurs/, atbildētāju padara par faktisko elektroenerģijas lietotāju. Spēkā esošs ieraksts par prasītāja tiesībām uz konkrēto nekustamo īpašumu piešķir prasītājam visas tiesības uz šo īpašumu, tostarp tiesības vienoties ar pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas piegādes līguma noteikumiem. Savukārt tas vien, ka atbildētājs ir cēlis pret prasītāju īpašuma prasību, nedod pamatu atbildētājam lietot īpašumu vai lietot šajā īpašumā piegādāto elektroenerģiju.

Šajā lietā nav būtiskas nozīmes, kādi civiltiesiska rakstura strīdi tiek skatīti citās lietās, jo šajā lietā ir būtiski nodibināt, kuram šobrīd ir tiesisks pamats būt par elektroenerģijas lietotāju konkrētajā īpašumā. Savukārt atbildētāja argumentus, kas saistīti ar pušu strīdu par īpašuma tiesībām, tiesa būs kompetenta izvērtēt civillietas Nr. /lietas numurs/ietvaros. Turklāt uz īpašuma prasības iztiesāšanas laiku īpašuma prasības cēlājam nodrošināt tiesības saņemt elektroenerģiju strīdus nekustamajā īpašumā likums neparedz.

[10.7] Nepamatoti atbildētājs norāda, ka viņa rīcība, kuras rezultātā prasītājam nav bijis iespējams vienoties ar pakalpojuma sniedzēju par

elektroenerģijas piegādi, ir atzīta par godprātīgu ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021. gada 9. februāra spriedumu civillietā Nr. /lietas numurs/un Zemgales rajona tiesas 2021. gada 1. jūlija spriedumu civillietā Nr. /lietas numurs/, jo šo lietu izskatīšanas priekšmets ir bijis cits, proti, tiesa par godīgu un taisnīgu ir atzinusi atbildētāja tiesību saņemt no prasītājam to naudas līdzekļu atlīdzinājumu, kurus atbildētājs samaksājis par elektroenerģiju, kuru saņēmis un patērējis prasītājs. Kā 2021. gada 9. februāra spriedumā norādījusi Latgales apgabaltiesa, prasītāja rīcība, negodprātīgi izmantojot Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumos paredzētās tiesības, kas prasītājam liedz pašam noslēgt elektroenerģijas piegādes līgumu, nav pamats, lai prasītājs varētu iedzīvoties uz atbildētāja rēķina, nesamaksājot par saņemto elektroenerģiju. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka no prasītāja nav piedzenama par elektroenerģijas rēķinu savlaicīgu nesamaksāšanu atbildētājam uzrēķinātā soda nauda, jo secinājusi, ka soda nauda nav no prasītāja piedzenama, jo viņam bijis liegts noslēgt līgumu un veikt apmaksu. Savukārt Zemgales rajona tiesa 2021. gada 1. jūlija spriedumā norādījusi, ka šajā lietā būtiska nozīme ir vienīgi tam, ka konkrētajā prasītājam piederošajā īpašumā ir lietota elektroenerģija, par ko izrakstīti rēķini, kurus samaksājis atbildētājs. Savukārt to, vai prasītājam atbildētājs ir liedzis noslēgt līgumu par elektroenerģijas piegādi, tiesa izskatāmajā lietā atzinusi par nebūtisku un nav izvērtējusi. Tādējādi apstāklis, ka tiesa ir piedzinusi no prasītāja par labu atbildētājam par prasītāja patērēto elektroenerģiju samaksātos naudas līdzekļus, nav pamats uzskatīt, ka tiesa būtu izvērtējusi atbildētāja rīcību, kas bijusi par pamatu šīs prasības celšanai.

Turklāt Latgales apgabaltiesa minētajā spriedumā vērsusi uzmanību uz apstākli, ka pats prasītājs nav izmantojis visas likumā paredzētās iespējas, lai aizsargātu savas aizskartās tiesības, vēršoties tiesā par atbildētāja līguma ar elektroenerģijas piegādātāju apstrīdēšanu, bet ilgstoši turpina vērsties ar iesniegumiem pie elektroenerģijas piegādātāja par līguma noslēgšanu, lai gan ir informēts par tiem tiesiskajiem šķēršļiem, kas liedz šāda līguma noslēgšanu.

[10.8] Pirmās instances tiesa atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem nodibinājusi, ka faktiskais elektroenerģijas patērētājs savā īpašumā ir prasītājs, savukārt atbildētājs nav faktiskais elektroenerģijas patērētājs un nevēlas maksāt par cita prasītāja iztērēto elektroenerģiju, ko apstiprina atbildētāja celtās prasības pret prasītāju par atlīdzības par samaksāto summu pēc elektroenerģijas piegādātāja rēķiniem.

2021. gada 10. februārī starp atbildētāju un akciju sabiedrību „Latvenergo" noslēgtā līguma Vispārīgo noteikumu 1.1. punktā noteikts, ka atbilstoši Līguma noteikumiem Tirgotājs (Latvenergo) pārdod, bet Lietotājs pērk neierobežotu apjomu elektroenerģijas Līgumā noteikto elektroenerģiju patērējošo objektu vajadzībām un samaksā par to. Līguma Speciālo noteikumu 1.3. punktā noteikts, ka elektroenerģiju patērējošais objekts ir prasītājam piederošā dzīvojamā māja /Nosaukums D/.

No atbildētāja paskaidrojumiem lietā nodibināts, ka atbildētāja patiesais mērķis, nodrošinot līgumsaistību ar elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēju saglabāšanu, nav vērsts uz elektroenerģijas lietošanu jeb patērēšanu objektā, jo atbildētājam nav iespējas lietot elektroenerģiju prasītājam piederošajā īpašumā. Līdz ar to patiesais atbildētāja nolūks nav pirkt elektroenerģiju savai lietošanai, kas neatbilst apstrīdētā līguma Vispārīgo noteikumu 1.1. punktā noteiktajam un neatbilst tam nolūkam, ar kādu apstrīdētais līgums starp atbildētāju un pakalpojuma sniedzēju ir ticis noslēgts.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka 2021. gada 10. februāra patiesais nolūks, kā izriet no iepriekš minētā, ir bijis nevis pirkt elektroenerģiju un lietot, bet gan dažādu subjektīvu iemeslu dēļ liegt patiesajam elektroenerģijas lietotājam vienoties ar pakalpojuma sniedzēju par elektroenerģijas piegādi prasītājam piederošajam īpašumam.

Civillikuma 1. pants noteic, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Kā pareizi konstatēja pirmās instances tiesa, minētās tiesiskās attiecības acīmredzami neatbilst Civillikuma 1. panta prasībām, jo neļauj īstenot prasītājam īpašuma tiesības pilnībā un konkrēto īpašumu, un neatbilst ar elektroenerģijas tirdzniecības līgumu noteiktajām.

Līdz ar to apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu prasības noraidīšanai un prasība atzīstama par pamatotu un apmierināma.

[11] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka tieši atbildētāja rīcība, nepamatoti liedzot prasītājam sakārtot konkrētās līgumiskās attiecības atbilstoši faktiskajam elektroenerģijas lietojumam, ir bijusi par pamatu prasības celšanai. Ievērojot minēto, tieši atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājam tiesāšanās izdevumus.

[11.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs ir samaksājis valsts nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu 70 *euro* (*lietas 10. lapa*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,57 *euro* (*lietas 11. lapa*), kopā 78,57 *euro*. Tā kā prasība ir atzīta par pamatotu un apmierināta, no atbildētāja prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi 78,57 *euro*.

[11.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

No lietas materiāliem redzams, ka visā tiesvedības procesā prasītājam juridisko palīdzību sniegusi zvērināta advokāte Līga Šime. Lietas materiālos iesniegts zvērinātas advokātes Līgas Šimes 2021. gada 30. septembrī prasītājam izrakstīts rēķins Nr. LS-62/2021 par juridisko palīdzību civillietā Nr. /lietas numurs/par summu 170 *euro*, un 2022. gada 18. janvārī izrakstīts rēķins LS-8/2022 par juridisko palīdzību civillietā Nr. /lietas numurs/par summu 140 *euro*, kopā 310 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta „d" apakšpunktu prasībās, kurām nav mantisks raksturs, izdevumi advokāta palīdzības samaksai atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*.

Ņemot vērā iepriekš minēto, no atbildētāja prasītāja labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību lietā 310 *euro*.

[12] Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmā daļa noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms 10 (desmit) dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8. pantu, 97. pantu, 189.-193. pantu, 199. panta pirmo daļu, 426., 430., 432., 434., 440. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

Apmierināt /pers. D/ prasību pret /pers. E/ un akciju sabiedrību „Latvenergo" par līgumattiecību izbeigšanu.

Izbeigt starp /pers. E/, personas kods /personas kods/, un akciju sabiedrību „Latvenergo", reģistrācijas numurs 40003032949, 2021. gada 10. februārī noslēgto elektroenerģijas tirdzniecības līgumu Nr. /līguma numurs/par elektroenerģijas tirdzniecību nekustamajā īpašumā ar adresi: /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. D/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 78,57 *euro* un ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību 310 *euro* , kopā 388,57 *euro*.

Samaksa veicama prasītāja norādītajā bankas kontā : /konta numurs/.

Noteikt, ka spriedums izpildāms labprātīgi 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas numurs 90000068892, Valsts kases kontā Nr. LV83TREL8280010000000.

Tiesnese	L.Pliča
Tiesnese	M.Bebriša
Tiesnese	G.Freimane